

ఆర్థిక సర్వే 2023-24: ముఖ్యాంశాలు మరియు విశ్లేషణ

కేంద్ర ఆర్థిక, కార్పొరేట్ వ్యవహారాల మంత్రి శ్రీమతి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రవేశపెట్టిన 2023-24 ఆర్థిక సర్వే భారతదేశ ఆర్థిక పనితీరు మరియు భవిష్యత్తు దృక్పథం యొక్క వివరణాత్మక అవలోకనాన్ని అందిస్తుంది. 2023-24 ఆర్థిక సర్వే వాస్తవ జీడిపి వృద్ధిని 6.5 నుండి 7 శాతంగా అంచనా వేసింది. 2025 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్రవ్యోల్బణం 4.5 శాతం మరియు 2026 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 4.1 శాతంగా ఉంటుందని భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ అంచనా వేస్తోంది. ఢీమాటిక్ చాప్టర్ ద్వారా నిర్వహించబడే ముఖ్యాంశాలు మరియు విశ్లేషణలు ఇక్కడ అందిస్తున్నాము.

చాప్టర్ 1: ఆర్థిక స్థితి

- జీడిపి వృద్ధి అంచనా: మార్కెట్ అంచనాలు అధికంగా ఉన్నప్పటికీ బ్యాలెన్స్ డ్ రిస్క్ లతో వాస్తవ జీడిపి వృద్ధి రేటు **6.5-7** శాతంగా ఉంటుందని ఆర్థిక సర్వే అంచనా వేసింది.
- మొమెంటం మెయింటెనెన్స్: స్థూల ఆర్థిక స్థిరత్వం కారణంగా బాహ్య సవాళ్ల నుండి తక్కువ ప్రభావాన్ని ఎదుర్కొన్న భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ 2023 ఆర్థిక సంవత్సరం నుండి 2024 ఆర్థిక సంవత్సరం వరకు తన వేగాన్ని కొనసాగించింది.
- రియల్ జీడిపి వృద్ధి: వాస్తవ జీడిపి 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో **8.2%** పెరిగింది, నాలుగు త్రైమాసికాలలో మూడు త్రైమాసికాలలో 8% దాటింది.
- స్థూల విలువ జోడింపు (GVA): 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో (2011-12 ధరల వద్ద) జీవీపి **7.2** శాతం, స్థిర ధరల వద్ద నికర పన్నులు **19.1** శాతం పెరిగాయి.
- ద్రవ్యోల్బణ నిర్వహణ: సమర్థవంతమైన పరిపాలనా, ద్రవ్య విధానాల కారణంగా రిటైల్ ద్రవ్యోల్బణం 2023 ఆర్థిక సంవత్సరంలో **6.7** శాతం నుంచి **2024** ఆర్థిక సంవత్సరంలో **5.4** శాతానికి తగ్గింది.
- కరెంట్ అకౌంట్ లోటు (CAD): 2023 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 2.0 శాతంగా ఉన్న CAD 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో జీడిపిలో **0.7** శాతానికి మెరుగుపడింది.
- మహమ్మారి అనంతర రికవరీ: 2020 ఆర్థిక సంవత్సరం కంటే 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో వాస్తవ జీడిపి **20%** ఎక్కువగా ఉంది, ఇది కొన్ని ప్రధాన ఆర్థిక వ్యవస్థలు సాధించిన గణనీయమైన రికవరీ.
- పన్ను వసూళ్లు: ప్రత్యక్ష పన్నుల ద్వారా 55%, పరోక్ష పన్నుల నుంచి **45%** వసూలు చేస్తారు.
- సంక్షేమ కార్యక్రమాలు: ప్రభుత్వం **81.4** కోట్ల మందికి ఉచిత ఆహార ధాన్యాలు అందించడంతో పాటు మూలధన వ్యయాన్ని క్రమంగా పెంచింది.

అధ్యాయం 2: ద్రవ్య నిర్వహణ మరియు ఆర్థిక మధ్యవర్తిత్వం

- బ్యాంకింగ్ రంగ పనితీరు: భారతదేశ బ్యాంకింగ్ మరియు ఆర్థిక రంగాలు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో అనూహ్యంగా బాగా పనిచేశాయి.
- పాలసీ రేటు: RBI పాలసీ రేపో రేటును **6.5%** వద్ద ఉంచుతూ స్థిరమైన పాలసీ రేటును కొనసాగించింది.
- క్రెడిట్ గ్రోత్: షెడ్యూల్డ్ కమర్షియల్ బ్యాంకుల (SCBలు) క్రెడిట్ పంపిణీ **₹164.3** లక్షల కోట్లకు చేరుకుంది, మార్చి 2024 నాటికి **20.2%** పెరిగింది.
- బ్రాడ్ మన్ (M3) వృద్ధి: HDFC విలీనం మినహా, మార్చి 2024 నాటికి మునుపటి సంవత్సరంతో పోలిస్తే **11.2%** పెరిగింది.
- నాన్-పెర్ఫార్మింగ్ అసెట్స్ (NPA): స్థూల మరియు నికర NPAలు బహుళ-సంవత్సరాల కనిష్టానికి, మెరుగైన బ్యాంక్ ఆస్తి నాణ్యతను సూచిస్తాయి.
- వ్యవసాయ క్రెడిట్: వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ కార్యకలాపాలు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రెండంకెల క్రెడిట్ వృద్ధిని సాధించాయి.
- పారిశ్రామిక క్రెడిట్: పారిశ్రామిక క్రెడిట్ వృద్ధి **8.5%**, ఇది అంతకు ముందు సంవత్సరం 5.2%.
- దీవాలా మరియు దీవాలా కోడ్ (IBC): మార్చి 2024 నాటికి **₹13.9** లక్షల కోట్లతో కూడిన **31,394** కార్పొరేట్ రుణగ్రహీతలు.
- మూలధన మార్కెట్లు: ప్రాథమిక మూలధన మార్కెట్లు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో **₹10.9** లక్షల కోట్ల మూలధన నిర్మాణానికి దోహదపడ్డాయి.
- మార్కెట్ క్యాపిటలైజేషన్: భారతీయ స్టాక్ మార్కెట్ మార్కెట్ క్యాపిటలైజేషన్ మరియు GDP నిష్పత్తి ప్రపంచంలో ఐదవ అతిపెద్దది.
- ఆర్థిక చేరిక: స్థిరమైన ఆర్థిక వృద్ధికి డిజిటల్ పైనాన్షియల్ ఇన్క్లూజన్ (DFI) తదుపరి పెద్ద సవాలు.

చాప్టర్- 3: ధరలు మరియు ద్రవ్యోల్బణం - నియంత్రణలో ఉన్నాయి

- రిటైల్ ద్రవ్యోల్బణం: **2024** ఆర్థిక సంవత్సరంలో **5.4%** వద్ద నిర్వహించబడింది, ఇది పాలసీ జోక్యాల కారణంగా మహమ్మారి తర్వాత కనిష్ట స్థాయికి చేరుకున్నది.
- ఇంధన ధరలు: రిటైల్ ఇంధన ద్రవ్యోల్బణాన్ని తక్కువగా ఉంచడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం **LPG**, పెట్రోల్ మరియు డీజిల్ ధరలను తగ్గించింది.
- **LPG** మరియు ఇంధన ద్రవ్యోల్బణం: ఆగస్టు 2023లో LPG సిలిండర్ ధరలు **₹200** తగ్గాయి; పెట్రోల్ మరియు డీజిల్ ధరలు లీటరుకు **₹2** తగ్గాయి.
- ప్రధాన ద్రవ్యోల్బణం: ప్రధాన సేవల ద్రవ్యోల్బణం తొమ్మిదేళ్ల కనిష్టానికి తగ్గింది; ప్రధాన వస్తువుల ద్రవ్యోల్బణం నాలుగేళ్ల కనిష్టానికి క్షీణించింది.
- ఆహార ద్రవ్యోల్బణం: వ్యవసాయ ఉత్పత్తిపై ప్రభావం చూపే విపరీత వాతావరణ పరిస్థితుల కారణంగా **2023** ఆర్థిక సంవత్సరంలో **6.6%** నుండి **2024** ఆర్థిక సంవత్సరంలో **7.5%**కి పెరిగింది.
- ద్రవ్యోల్బణ నిర్వహణ: డైనమిక్ స్టాక్ మేనేజ్మెంట్, ఓపెన్ మార్కెట్ కార్యకలాపాలు మరియు సబ్సిడీతో కూడిన ఆహార పదార్థాలు ఆహార ద్రవ్యోల్బణాన్ని తగ్గించడంలో సహాయపడ్డాయి.
- రాష్ట్ర ద్రవ్యోల్బణం: 29 రాష్ట్రాలు మరియు UTలు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో **6%** కంటే తక్కువ ద్రవ్యోల్బణాన్ని నమోదు చేశాయి.

చాప్టర్-4: బాహ్య రంగం - పుష్కలమైన స్థిరత్వం

- భౌగోళిక రాజకీయ సవాళ్లు: భౌగోళిక రాజకీయ ఎదురుగాలులు ఉన్నప్పటికీ, భారతదేశం యొక్క బాహ్య రంగం బలంగా ఉంది.
- లాజిస్టిక్స్ పనితీరు సూచిక: 139 దేశాలలో **2018**లో **44**వ స్థానం నుండి **2023**లో **38**వ ర్యాంక్కు మెరుగుపడింది.

- కరెంట్ ఖాతా లోటు: దిగుమతులు మరియు పెరుగుతున్న సేవల ఎగుమతుల కారణంగా 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో GDPలో 0.7%కి మెరుగుపడింది.
- గ్లోబల్ ఎగుమతి వాటా: 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ప్రపంచ వస్తువుల ఎగుమతుల్లో భారతదేశం వాటా 1.8%.
- సేవల ఎగుమతులు: IT/సాఫ్ట్‌వేర్ సేవలు మరియు ఇతర వ్యాపార సేవల ద్వారా 4.9% వృద్ధి చెంది USD 341.1 బిలియన్లకు చేరుకున్నాయి.
- రెమిటెన్సులు: 2023లో USD 120 బిలియన్లతో ప్రపంచవ్యాప్తంగా అత్యధిక రెమిటెన్సు స్వీకర్తగా భారతదేశం ఉంది.
- బాహ్య రుణం: మార్చి 2024 చివరి నాటికి విదేశీ రుణానికి మరియు GDPకి మధ్య నిష్పత్తి 18.7%.

చాప్టర్-5: స్వల్ప కాలిక స్థాయి వృద్ధి అంచనాలు - నూతన భారతదేశం కోసం వృద్ధి వ్యూహం

- పాలిసీ కేంద్రీకృత అంశాలు: ఉద్యోగం మరియు వైపుణ్యాల సృష్టి, వ్యవసాయ సామర్థ్యం, MSME అడ్డంకులు, గ్రీన్ ట్రాన్సిషన్, చైనాతో సంబంధాలను నిర్వహించడం, అసమానతలను పరిష్కరించడం మరియు యువత ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడం.
- అమ్మతీ కాలే వ్యూహం: ఆరు కీలక రంగాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది: ఫైవేట్ పెట్టుబడులను పెంచడం, MSMEలను విస్తరించడం, వ్యవసాయం వృద్ధి ఇంజిన్‌గా, హారిత పరివర్తనకు ఆర్థిక సహాయం చేయడం, విద్య-ఉపాధి అంతరాన్ని తగ్గించడం మరియు రాష్ట్ర సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం.
- వృద్ధి స్థిరత్వం: 7%+ వృద్ధికి, కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు ఫైవేట్ రంగాల మధ్య త్రైపాక్షిక ఒప్పందం అవసరం.

చాప్టర్-6: వాతావరణ మార్పు మరియు శక్తి పరివర్తన: ట్రేడ్-ఆఫ్‌లతో వ్యవహరించడం

- పర్యావరణ చర్యల గుర్తింపు: 2-డిగ్రీల సెంటీగ్రేడ్ వేడిని తగ్గించే లక్ష్యంగా ఉన్న ఏకైక G20 దేశం భారతదేశం.
- పునరుత్పాదక శక్తి: 31 మే 2024 నాటికి స్థాపిత విద్యుత్ ఉత్పత్తి సామర్థ్యంలో శిలాజ రహిత ఇంధన మూలాలు 45.4%కి చేరుకున్నాయి.
- ఉద్గారాల తగ్గింపు: GDP యొక్క ఉద్గార తీవ్రత 2005 స్థాయిల నుండి 2019 నాటికి 33% తగ్గింది.
- ఇంధన ఆదా: మొత్తం వార్షిక ఇంధన పొదుపు 51 మిలియన్ టన్నుల చమురుకు సమానం, దీని ద్వారా వార్షిక ఖర్చు ₹1,94,320 కోట్ల ఆదా అవుతుంది.
- గ్రీన్ బాండ్‌లు: జనవరి-ఫిబ్రవరి 2023లో ₹16,000 కోట్లు మరియు అక్టోబర్-డిసెంబర్ 2023లో ₹20,000 కోట్లు జారీ చేయబడ్డాయి.

చాప్టర్-7: సామాజిక రంగం – సాధికారతను అందించే ప్రయోజనాలు

- సంక్షేమ ప్రభావం: ఆరోగ్య సంరక్షణ, విద్య మరియు పాలన డిజిటలైజేషన్ ఖర్చుపై రూపాయి ప్రభావాన్ని పెంచింది.
- సంక్షేమ వ్యయ వృద్ధి: నామమాత్రపు GDP 9.5% CAGR వద్ద వృద్ధి చెందింది, అయితే సంక్షేమ వ్యయం FY18 మరియు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మధ్య 12.8% CAGR వద్ద పెరిగింది.
- అసమానత తగ్గింపు: గ్రామీణ (0.283 నుండి 0.266 వరకు) మరియు పట్టణ (0.363 నుండి 0.314 వరకు) రంగాలలో గిని గుణకం క్షీణించింది.
- ఆయుష్మాన్ భారత్: 34.7 కోట్ల కార్డులు ఉత్పత్తి చేయబడ్డాయి, 7.37 కోట్ల మంది ఆసుపత్రిలో చేరారు.
- మానసిక ఆరోగ్య కవరేజ్: ఆయుష్మాన్ భారత్ - PMJAY కింద 22 మానసిక రుగ్మతలు ఉన్నాయి.
- బాల్య విద్య: 'పోషన్ బీ పడై బీ' కార్యక్రమం అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలలో ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద, సార్వత్రిక, అధిక-నాణ్యత గల ప్రీస్కూల్ నెట్‌వర్క్‌ను అభివృద్ధి చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

- విద్యాంజలి ఇనిషియేటివ్: కమ్యూనిటీ ఎంగేజ్‌మెంట్ ద్వారా 1.44 కోట్ల మంది విద్యార్థులకు మెరుగైన విద్యా అనుభవాలు.
- ఉన్నత విద్య నమోదు: 2015 ఆర్థిక సంవత్సరం నుండి 31.6% పెరుగుదలతో అణగారిన వర్గాల (SC, ST, OBC) నమోదులో వేగవంతమైన వృద్ధి.
- R&D పురోగతి: 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో దాదాపు లక్ష పేటెంట్లు మంజూరు చేయబడ్డాయి, 2020 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 25,000 కంటే తక్కువ.
- హౌసింగ్ మరియు రోడ్లు: PM-AWAS-గ్రామీన్ కింద, 2.63 కోట్ల ఇళ్లు నిర్మించబడ్డాయి; 2014-15 నుండి గ్రామ సడక్ యోజన కింద 15.14 లక్షల కి.మీ రోడ్లు పూర్తయ్యాయి.

చాప్టర్-8: ఉపాధి మరియు నైపుణ్య అభివృద్ధి

- లేబర్ మార్కెట్ మెరుగుదల: 2022-23లో నిరుద్యోగిత రేటు 3.2%కి తగ్గింది.
- పట్టణ నిరుద్యోగం: మార్చి 2024లో ముగిసిన త్రైమాసికంలో 6.7%కి తగ్గింది.
- శ్రామిక శక్తి పంపిణీ: వ్యవసాయంలో 45%, తయారీలో 11.4%, సేవలలో 28.9% మరియు నిర్మాణరంగంలో 13%.
- యువత నిరుద్యోగం: 2017-18లో 17.8% నుండి 2022-23లో 10%కి తగ్గింది.
- EPFO పేరోల్: కొత్తగా నమోదైన వారిలో, ముఖ్యంగా 18-28 సంవత్సరాల బ్యాండ్‌లో గణనీయమైన వృద్ధి.
- మహిళా శ్రామిక జనాభా భాగస్వామ్యం: ఆరేళ్లుగా క్రమంగా పెరుగుతోంది.
- తయారీ రంగం పునరుద్ధరణ: వ్యవస్థీకృత తయారీ రంగంలో ముందస్తు మహమ్మారి స్థాయిల కంటే ఎక్కువ ఉపాధి.
- వేతనాల వృద్ధి: గ్రామీణ వేతనాలు 6.9% CAGR వద్ద, పట్టణ 6.1% CAGR వద్ద పెరిగాయి.
- ఫ్యాక్టరీల వృద్ధి: 100 మందికి పైగా కార్మికులు పనిచేస్తున్న ఫ్యాక్టరీల సంఖ్య 2018 ఆర్థిక సంవత్సరంలో నుండి 2022 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 11.8% పెరిగింది.
- EPFO సభ్యత్వం: 2015 ఆర్థిక సంవత్సరం మరియు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మధ్య 8.4% CAGR వద్ద వృద్ధి నమోదు చేసింది.
- ఉద్యోగ కల్పన ఆవశ్యకత: 2030 వరకు వ్యవసాయేతర రంగంలో ఏటా 78.5 లక్షల ఉద్యోగాలు అవసరం.

చాప్టర్ 9: వ్యవసాయం మరియు ఆహార నిర్వహణ

- వ్యవసాయ వృద్ధి: గత ఐదేళ్లలో సగటు వార్షిక వృద్ధి రేటు 4.18% నమోదైంది.
- వ్యవసాయ క్రెడిట్: జనవరి 31, 2024 నాటికి వ్యవసాయానికి పంపిణీ చేయబడిన మొత్తం ఋణం ₹22.84 లక్షల కోట్లు.
- కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డ్లు: ₹9.4 లక్షల కోట్ల పరిమితితో 7.5 కోట్ల KCCలు జారీ చేయబడ్డాయి.
- సూక్ష్మ సేద్యం: 2015-16 నుండి 2023-24 వరకు 90.0 లక్షల హెక్టార్లలో 'పర్ డ్రాప్ మోర్ క్రాప్' కింద కవర్ చేయబడింది.

చాప్టర్-10: పరిశ్రమ - చిన్న మరియు మధ్యస్థ విషయాలు

- పారిశ్రామిక వృద్ధి: 9.5% వృద్ధి రేటు 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మొత్తం ఆర్థిక వృద్ధికి 8.2% మద్దతు ఇస్తుంది.
- తయారీ రంగం: గత దశాబ్దంలో సగటు వార్షిక వృద్ధి రేటు 5.2% సాధించింది.
- బోగ్గు ఉత్పత్తి: వేగవంతమైన బోగ్గు ఉత్పత్తి దిగుమతులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించింది.

- పార్కాస్యూటికల్ మార్కెట్: **USD 50** బిలియన్ల విలువతో భారతదేశం పరిమాణం ప్రకారం ప్రపంచంలో మూడవ అతిపెద్దది.
- బట్టల తయారీ: భారతదేశం ప్రపంచవ్యాప్తంగా రెండవ అతిపెద్దది మరియు మొదటి ఐదు ఎగుమతిదారులలో ఒకటి.
- ఎలక్ట్రానిక్స్ తయారీ: FY22లో ప్రపంచ మార్కెట్ వాటాలో **3.7%** వాటా ఉంది.
- **PLI**(ఉత్పత్తి ఆధారిత ప్రోత్సాహకాలు) పథకాలు: మే 2024 వరకు **₹1.28** లక్షల కోట్ల పెట్టుబడిని ఆకర్షించింది, దీని వలన ₹10.8 లక్షల కోట్ల ఉత్పత్తి/అమ్మకాలు మరియు 8.5 లక్షలకు పైగా ఉపాధి కల్పనకు దారితీసింది.

చాప్టర్-11: సేవలు – ఇంధన వృద్ధి అవకాశాలు

- సేవల రంగం సహకారం: మొత్తం GVAలో **55%**, తిరిగి మహమ్మారి పూర్వ స్థాయికి చేరింది.
- మనుగడలో ఉన్న కంపెనీలు: అత్యధిక సంఖ్యలో మనుగడలో ఉన్న కంపెనీలలో **65%** సేవల రంగంలో ఉన్నాయి.
- ప్రపంచ స్థాయి సేవల ఎగుమతులు: 2022లో ప్రపంచ వాణిజ్య సేవల ఎగుమతుల్లో **4.4%** ఉన్నాయి.
- కంప్యూటర్ మరియు వ్యాపార సేవల ఎగుమతులు: భారతదేశ సేవల ఎగుమతుల్లో **73%**, మునుపటి సంవత్సరంకంటే **9.6%** వృద్ధితో మెరుగుదల చూపింది.
- వైమానిక రంగ వృద్ధి: సేవలు అందుకున్న మొత్తం విమాన ప్రయాణికులలో మునుపటి సంవత్సరంకంటే **15%** పెరుగుదల నమోదు అయ్యింది.
- సేవల రంగంలో ఋణం: మునుపటి సంవత్సరంకంటే **22.9%** వృద్ధితో మార్చి 2024లో **₹45.9** లక్షల కోట్లు ఋణం అందించారు, .

చాప్టర్ -12: మౌలిక సదుపాయాలు – సంభావ్య వృద్ధిని పెంచడం

- ప్రభుత్వ రంగ పెట్టుబడి: పెద్ద ఎత్తున మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూర్చడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర.
- జాతీయ రహదారి నిర్మాణం: FY24 నాటికి నిర్మాణ వేగం రోజుకు **34** కి.మీలకు పెరిగింది.
- రైల్వే క్యాపిటల్ వ్యయం: గత ఐదేళ్లలో **77%** పెరిగింది.
- విమానాశ్రయ మౌలిక సదుపాయాలు: 21 విమానాశ్రయాలలో కొత్త టెర్మినల్ భవనాలు పనిచేస్తాయి, ప్రయాణికుల నిర్వహణ సామర్థ్యాన్ని సంవత్సరానికి **62** మిలియన్లు పెట్టుబడులు పెంచుతున్నాయి.
- హరిత ఇంధన పెట్టుబడి: 2014 మరియు 2023 మధ్య **₹8.5** లక్షల కోట్లు (**USD 102.4** బిలియన్).

చాప్టర్-13: వాతావరణ మార్పు మరియు భారతదేశం

- గ్లోబల్ క్లెమేట్ స్ట్రాటజీస్: లోపభూయిష్టం మరియు విశ్వవ్యాప్తంగా వర్తించదు, అధిక వినియోగం పరిష్కరించబడలేదు.
- సుస్థిర గృహ నిర్మాణం: 'సాంప్రదాయ బహుళ-తరాల గృహాలు' వైపు మారండి.
- మిషన్ లైఫ్: మానవ-ప్రకృతి సామరస్యంపై దృష్టి సారీస్తుంది, ప్రపంచ వాతావరణ మార్పులను పరిష్కరించడానికి బుద్ధిపూర్వక వినియోగాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

ఆర్థిక సర్వే 2023-24 భారతదేశ ఆర్థిక దృష్టి యొక్క వివరణాత్మక విశ్లేషణను అందిస్తుంది, దాని స్థితిస్థాపకత మరియు స్థిరమైన మరియు సమ్మిళిత వృద్ధిని లక్ష్యంగా చేసుకున్న వ్యూహాత్మక కార్యక్రమాలను హైలైట్ చేస్తుంది. స్థూల ఆర్థిక స్థిరత్వం, ఆర్థిక సమ్మిళితత్వం, క్లెమేట్ యాక్షన్ మరియు సాంఘిక సంక్షేమంపై దృష్టి కేంద్రీకరించిన ప్రయత్నాలతో,

భవిష్యత్ సవాళ్లను ఎదుర్కోడానికి మరియు వృద్ధి అవకాశాలను ఉపయోగించుకోవడానికి భారతదేశం మంచి స్థానంలో ఉంది.

Adda247

తెలుగు